

1823 Stor båttragedie utenfor Skatval

Tirsdag 30. september i 1823 legger en båt ut fra Skatval med 8 personer om bord. De hadde tenkt seg på marknaden i Trondheim, men kom aldri fram. De fant sin grav i fjorden utenfor Skatval.

Lars Danielsen Sve drev en av Holangårdene som underbruk sist på 1700-tallet. I 1797 gir han gården som faddergave til Lars Larson på Holan Øvre. Trolig kom denne Lars Holan ikke til å drive gården. Far hans, Lars Olsen Hammer, ivaretok gården og blant annet med en Iver Henrikson som gårdsbestyrer. Det heter seg i Stjørdalsboka at Lars Holan solgte gården husløs og ubrukt for 900 spdrl i 1833 til sin bror.

Lars Holan ble født på Øvre Holan i 1797. Han var en evnerik mann, men fikk aldri muligheten til å utvikle sine evner. Utdanning var det liten mulighet for. Lars Holan måtte som så mange andre med evner forsøke med selvstudium. Det er sagt om Lars at han tidlig led av tungsinn, som fulgte ham gjennom hele livet. Muligens skyldtes dette ulykken nevnt innledningsvis. Ingeborg-Anna Værnesbranden, født Dahl 7. oktober 1839 - fortalte sin sønn, Ivar - om ulykka, og at den kunne ha sin årsak i at tungsinnen forfulgte Lars Holan.

Ei tid før 1823 ble Lars Holan forlovet med Dorthea Ottesdatter Skatval, ei rik gårdsdatter. Hun var en av de 8 som gikk om bord i båten denne septemberdagen. Det fortelles at det var liv og røre da båten skulle legge fra. Feststemte mennesker som skulle *gjøre byen* under det årlige og tradisjonsrike markedet. De gledet seg til en adspredelse i hverdagen. Lars Holan fulgte sin forlovede ned til kaia, og det ble skjemtet og troskyldig mobbet det som mobbes kunne. Humøret var på topp, latteren satt løst - og ytringene haglet gjennom den klare septemberlufta. Fru Værnesbranden mente at det også ble ytret frempå en eller annen gudsbespottelse, kanskje av nettopp Lars Holan: ”*Gud lar seg ikke spotte*”.

Da båten var kommet et stykke utpå, overraskes de av storm og høy sjø. Den tungt lastede båten ble fylt av en veldig bråttsjø og gikk rundt. Alle omkom og ble borte. Ingen av de skulle få hvile i moderjord på Skatval kirkegård. Tapet var selvsagt stort for bygda. Kanskje den største tragedie i Skatvals historie i nyere tid. For Lars var tapet enda større. Han ikke bare

sørget, men la på seg en form for skyldfølelse på grunn av sin lettsindige ytring. Det ble sagt at han gjennom dette fikk et kall. Han måtte få fred med Gud. Lars Holan ble omvendt og gikk resten av livet i Guds tjeneste.

Lars Holan ble tre år senere gift med Anne Halvorsdatter Bjørngård fra Hegra. Hun døde i 1874, mens Lars overlevde henne til desember i 1888 da han dør 91 år gammel. Om Anne er det sagt at hun var *"en skjønhed, visstnok den vakreste kvinde i hele prestegjeldet"*. Lars Holan var tross sitt tungsinn ingen ubetydelig person. Han hadde mange tillitsverv. Var flere ganger valgbar for Stortinget, medlem av formannskapet og forliksdommer i mange år. Likeledes aktiv innen kristenlivet i Stjørdalen. Prost Wefring skrev: *"Gårdbruker Lars Holan var sjelen i oppbyggelseslivet. Hans hjem var samlingsplass for lekpredikanter. Selv holdt han forsamlinger enten i sitt eget hus eller hist og her i bygden hver søndag ettermiddag"*. - Det forundrer trolig ingen at Stjørdalens misjonsforening derfor ble stiftet på Skatval - hos Lars Holan på Holan den 9.april 1844.